

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 k. — kr.
Félévre . . . . . 5 " " "
Negyedévre . . . . . 2 " " "
Egy órára . . . . . 1 " " "
Egyes száma ára 4 kr.

Felolvasó szerkesztő **KOHÁNYI GYULA**
Kiadók: **HOFFMANN** és **KRONOVITZ**

Hirdetési díj:

Nagy hasznosított sorozat 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többször
irattalok alk. szoros jutányos áron vetetnek fel. Helye-
den külön bejegyzéssel 30 kr.

A debreczeni kereskedelmi és iparkamara az önálló vámterületről.

Debreczen, nov. 1.

A debreczeni kereskedelmi és iparkamara a törvény értelmében a kereskedelmi miniszter elé terjesztett utolsó évi jelentésében, amelyet az agasztusi gyűlésen fogadott el s a múlt heti közgyűlésen mutatott be az elnökség nyomtatásban, az általános részében: **Általános közgazdasági helyzet** cz. fejezetében a küszöbön álló döntő pillanat előtt a következőket mondja:

Az Ausztriával megújítandó gazdasági kiegyezés kérdése, s a kérdés megoldásának bizonytalan volta, iparos és kereskedő közönségünk fokozott érdeklődésének felkeltésére volt alkalmas. Aggódva attól az eshetőségtől, hogy Ausztria túlkövetelése folytán még csak fejtelten iparunk idegen érdekeknek leszállózatá, élénk vitára adott alkalmat Nagyméltóságod felhívása folytán a kérdés tárgyalása az összes hazai kamarákban.

Mi, annak idejében, igyekeztünk óvatossággal körütekintéssel s a tényleges viszonyok gondos számbavételével, a fennforgó máig is elintézetlen s épen ezért helyen újból felhozandó fontos kérdésben elfoglalt álláspontunkat magában foglaló nyilatkozatunkat Nagyméltóságoddal közölni, midőn kifejtettük, miszerint kizárt-

nak tartják azt, hogy e kérdést akár mezőgazdasági, akár ipari, kereskedelmi, vagy pénzügyi szempontból, de elkülönítve mindegyiket egymástól, megoldani lehetne; mert ezen egymással szorosan összefüggő érdekcsoportok követelményeinek elszigetelten való felállítását hátrányos lehetne is, mégsem volna lehetséges a tárgyalások folyamán, Ausztriának netalán nyújtandó engedmények, vagy tőle követelendő követelések határvonalát szépen megvenni, hogy ezen érdekcsoportoknak egyike, vagy másika s azzal együtt az ország egyetemes érdeke sérelmet ne szenvedne.

A kérdés elbírálásánál követett ezen eljárásunk indokolásánál még csak annak rövid felemlítésére kívánunk szorítkozni, hogy alaptörvényeink értelmében és kiváltképpen a közjogi kiegyezés alkalmával az 1867-iki XVI. törvény-cikkben lefektetett határozmányok és biztosítékok szerint, Magyarországnak kétségbevonhatatlan önkormányzati joga: kereskedelmi és pénzügyi viszonyainak önálló és minden idegen befolyástól mentí rendezése és szabályozása.

Annak szem előtt tartása mellett tehát hogy magát a közjogi kiegyezést sem nem sérti sem nem befolyásolja az Ausztriával kötött kereskedelmi és vámszövetségnek elvetése vagy megnyitása: kö-

lelességének ismeri a tisztelettel alulírott kereskedelmi és iparkamara, a felvetett kérdésre nézve nézetét is meggyőződését leplezetlen őszinteséggel és menten minden politikai elfogultság, előítélet és kedvencz eszmét (?! Szerk) hatásától, lehető röviden előadni s pártoló kegyes figyelembevétel végett Nagyméltóságod elé terjeszteni.

Áttérve a felvetett kérdés meritúrára, mindenek előtt azzal kell tisztába jönnünk, hogy milyen volt az Ausztriával kötött kereskedelmi és vámszövetség hatása Magyarországra földmívelési, ipari és kereskedelmi, szóval nemzetgazdasági viszonyára és annak fejlődésére.

E kérdés enimens jelentőségét igazolja azon körülmény, hogy megoldásának magában kell foglalnia azt, hogy anyagi boldogulásunk érdekében fenn kell-e tartanunk-e szövetséget, vagy sem? s ha igen, milyen keretben, milyen feltételek és biztosítékok mellett és ha nem; mi az ország érdekében a továbbiakra nézve a teendő?

A tavol multra visszamenő történelmi fejtegetések és érzésekbe itt természetesen nem bocsátkozhatunk, de a dolog természeténél fogva legalább is szükséges tennivalót képez az anyagi élet fejlődésének feltüntetése azon időponttól kezdődőleg, midőn hazánk és Ausztria a kereskedelmi és vámszövetség jelen keretében egymással összekerültek.

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

Mióta én nem láttalak...

Moore Tomás után angolból fordította: ifj. Thót László
Mióta én nem láttalak
Elváltoztalt megszépültél,
Vidám virító rózsából
Merengő lilium lettél.

Szebb vagy mint voltál, az való,
Mint szebb az ős a tavasznál.
Csöndes, borongó holdvilág
A lángoló nyári napnál.

De fáj az én szívem nagyon,
Hogy nem az vagy a ki valál.
A méla hold s a kedves ős
Bajában ott van a halál.

Egy darab tükör.

— Az életből. —

Blessington grófnő után a Debreczen számára fordította:

Lengyel Elsa.

Carain asszonyságnál valék, megismerkedtem nála a híres Pahlen orvossal. Ő igen

érdekes öreg ember, 80 felé jár s ámbár lankadtnak látszik teste, de elméje oly vidor és élénk, mintha csak Hodik évét számlálna; szava lassa, de világosan érthető, némileg selypit süvöltő hangjával. Magas, száraz, képmint a fehér márvány, halványult; elméje szelleműs s úgy néz ki, mikor aranygombos vállpálcájához támaszkodik, mint némi eszménye a bajdankori udvari orvosoknak. — Beszédében sok a tréfa csillog fels komoly szövevényében épen úgy tűnik elé, mintha a fernai philosophok »Voltaire Váznár« jó kedélyében; mondatait szúrós csipősséggel tarkázza. Carain asszonyság, ki őt különösen kedveli, szerfelett nagyra becsüli, szemébe mondá neki előttem ezt, mintegy alkalomhoz illő szép üdvözléssel s bókkal hogy bizony az orvosok közül aligha van valakinek oly nagy érdeme, mint Pahlen orvosnak, önnök! Ah! tisztelt asszonyság! szóla közbe az orvos s nevetve; az én érdemem csak annyi, mint más legtöbb orvosé a tudás s gyakorlatra nézve, de hogy minden másoknál nagyobbba néznek: ez már csalán kigondolt mesterfogásom szüleménye s ha ezt fel nem használnom, bizonytal hiszem és tudom, hogy ismeretlen embernek maradok, vagy tán csak közönséges orvosnak sem, mint itt sokan mások. Nem így, nem úgy kedves doktor, — viszonzá Carain asszonyság. Bizony, önnök érdeme nagy és sok s örülhet, hogy a nagyvilágban neve szerte hangzik. Az orvos szerfelett kacagott s áthatatosan mondá, hogy

épen egy cseppel sincs másokénál nagyobb érdeme. Beszéje el tehát — mondám én — drága orvos ur, kéré Carain asszonyság is, hogy nagy s erencsége s hírneve mikép hághatott a tisztelet és bámulat oly magas fokára?

— Így beszélé tehát ő el hivatalos kalandjait: Nagyon tisztelt asszonyság! A megkülönböztetés és kitüntetés legesekélyebb igényével léptem én orvosi hivatalomba. Igaz, hogy vonzó hévvel tanulmányozám azt s oly czéllal főleg, hogy a szép nemnek különösen jóttevője legyek s észleljem termete gyöngédességét és szive érzékenykedését, mik azokat különösen és nagy részben képzelt bajoknak teszik ki martalekul. Ifju koromban először egy falu forma kis mezővárosban kezdék gyakorlatot, nagy iparkodással, kevés haszonnal. Innen Párisba mentem, kevés pénzzel, még kevesebb ismerősök közű és ezek a kevés ismerőseim nem valának képesek rajtam lendíteni. Igaz, hogy ajánlottak engem néhány rokonoknak, hanem lsten tudja, vagy az évszak különös egészséges volta, vagy csekély számú ismerőseim mértékletességük miatt győren hittak s ajánlott vagy adott jutalom is alig volt elég kosztomra. Erszényem reményem felett fogyatkozott, végre utolsó fillérem is alig maradt. Mindazáltal nem mertem rokonaim s barátaimhoz sem írni segélyezés végett, mert hiszen azok azt hitték, hogy én Párisban egy boldog Eldorádóban vagyok.

Midőn ily szorult helyzetemben elmenne

Ennek a keretnek az alapja az abszolútizmus korszakának kezdetén lett lerakva, hogy már 1852. februárius 1-én nyoma sem maradt fenn a magyar külön vámtörvénynek s azóta csak azoknak él még elevenen emlékében a magyar vámsorompó és annak az ipar fejlődésére gyakorolt kedvező hatása, kik közvetlen szemlélői valának e negyvenes években a magyar ipar gyors, de fájdalom nagyon is rövid tartó fellendülésének.

Ha Magyarországnak a közös vámtörvénybe való ezen beolvastása nem szolgált volna Ausztriának feltétlen előnyére, úgy a közbenső vámsorompók az akkori központosító politika mindent felszívó hatásának dacára is ép úgy fennmaradt volna, mint ahogy megmaradt az Orosz- és Finnországnak egymástól elválasztó vámvonal.

Folyt. köv.

BELFÖLD.

Tisza Kálmán. Kétségtelenül nagy ember a ki jelentős időben tizenöt évig vezette Magyarországot. A jövő történetírója fel fogja jegyezni, hogy a Tisza kegyuralom egy atkos rendszert teremtett meg a hazában melynek tisztavirágjai a főispánok a régi keménynyakú vármegyék kúriáit mameluk-jaromba hafszták. Maga Tisza Kálmán adott saját személyében ehhez az atalakulási prozessu-hoz példát, amikor főnyesen bebizonyította, hogy a binari pontokból is lehet lakásjellemet teremteni Bécs számára. Azt olvassuk, hogy a r e z k e p e t a t a d t a k a t o r t e n e l m i m u z e u m s z á m á r a. Nem tudjuk, kinnek az eszmeje volt Tisza Kálmán a Bethlenek, Boes-kayak, Rakóczyak képosarnokába iktatni, de azt bátran állhatjuk, hogy kisse sietek a Tisza nagyságának pantheonizálásával. A t t k e l s z e m b e n a t o r t e n e t í r ó k k e z e m e g v a n k ö l t r e. Csak a halála oldja fel azt. Ki tudja, hogy a felzabáló kez Tiszának felemelni, vagy suttanni fog-e?

szívemre nagy aggodalmak nehezültek, néhány éjem almatlansággal folyt le, oly eszme ötlött agyamba, egy éjen miszerint tervet kellett ki gondo nom, hogy magamat mielőbb megismer- tessem, meg pedig általában, a széles Párisban. Csakhamar megszülemltet az, mi másnap munkába vettem. Kölesönöztem egy jó ismerősömtől 6 louis d'ort, s azzal a leg- nepesebb utczába minven sor haznak es tös-gyökeres polgárok nevét tárczamba jegyeztem.

Majd pár óra múlva visszafordultam, bekopogtatván a kapukon, tudakozóltam így a portásótól: Nem volt-e, vagy nincs-e itt ennél, vagy annál az urnál, asszonyágnál az a jeles, derék, megbecsü heteten, hírneves Patlen orvos ur, ki most a Palignac herceghez címzett vendégfogadóban szállásol ugyan, de ott alig lehet őt megnyerni, mert éjjeli nyugalma sines a sok keresők miatt...

Magam is. penzen fogadott, husznál több oly egyent küldötte n szét e nagy városba külön-külön utczákba, hogy tudakozzák s keressék a mi hírneves, derék Pahlen orvost; mivel falvakról sokan várakoznak rá a Palignac herceghez címzett vendégfogadó udvarán ah l szállásolna rendszerint. E tervem 3-4 nap így folyt, követeim nem csak engem szállásomon, hanem a szomszéd szobákban és az aló vendégeket felriasztak edes almukból. Aztán ezen mesterfogásomnak oly nagy sikere lett csak hamar, hogy mindenfelé hivattatván betegekhez, nagy bőséggel ömlött zsebembe a pénz. Nem győztem a polgárokhoz járni, hirtelen gazdagodék, s vágyam már magas ranguakhoz, a fő nemeséghez vonzot, mert mert észlelni szerettem volna, ha testők igazan

A magyar delegáció elnöke. A delegációban való elnöklés sora ez évben a főrendiházra esik. Minthogy gróf Andrássy Aladár kijelentette, hogy ezután mandátumot a delegációban nem vállal, értesülésünk szerint gr. Szapáry Gyula van az elnöki állás betöltésére kizemelve. — A delegáció elnöke ezuttal a képviselőház részéről megválasztott Szell Kálmán lesz.

Uzsora és lovagias. Érdekesek azok a jelszavak, a melyeket a kormány a fizetett sajtóban időnkint világgá boocsát a politikai helyzetnél. »Ajándékot nem fogadunk el« volt a büszke szálló ige, amikor a kvóta megállapításán kérdése előterbe lépett s elő acar-tak a nemzetet készíteni holmi kis kvóta-emelésre. A kiegyezés küszöbén lévő, megint kiadatott egy jelszó. Így olvasunk a nagyváradi szabadságban egy cikket, mely Kossuth Ferenczet politikai uszorásnak nevezi. »A lovagias magyar nemzet nem tűrhet uszorát, hogy a kiegyezésben kibaszálja Ausztria szorult politikai helyzetét. Ezek a kormány-parti jelszavak elég hangzatosak ugyan, de minden politikai okosságunkat hijjával vannak. A politikában nincs sem nagylelkűség, sem lovagias-ág. Mentül több előnyt viv ki egy államferiu nemzete javára, annál nagyobb politikai és h a z a f i i. Nem egyedül az erény mértékével mérjük a jó politikát, hanem főleg a j s i k e r e v e l. Annál rosszabb politikus az, sőt nem is politikus az, aki a kinalkozó előnyöket fel nem használja, sőt elszalaszja azokat. Neveltséges »a ma nekem holnap neked« elevenel fogva az előnyök ki-hsznolását szándékosan elmulasztani azért, hogy a jövőben esetleg hasonló előzékeny ügyetlenségre számíthassunk. S épeu Ausztria-ral szemben hirdetni ily tanokat, no ez tárgyusag számba megy. A jó osztrák urak ugyan nem kíméltek soha Magyarországot! Eredményre dolgoztak s mentül jobban ipar-kodtak hízalni Ausztriát a mi zsirunkon. Ne felejen úgy a kormányparti sajtó, hogy az osztrák zsirtól nagyon meg talánánk hízni. Sőt örvendjen. Több jutna szubvenzióra is!...

KÜLFÖLD.

Uralkodó és miniszterelnök. Sok galibat okozott Berlinben a legfőbb politikai és udva-

porcellán anyagból-e és nem steingutból-e? mint a polgároket ök ennek tartották, hittek. Megbetegedvén képzelése miatt feromémre egy özv-gy hercegnének a legkedvesebb szobalánya, ennek barátja egy polgári leány engem megszólított, hozzá vitt. Az özveg hercegné kérdé tőlem: én vagyok-e a Dr. Pahlen? felelem: Igen kegyelmességét szolgálatajára. A szobaleány körjeleit, oly fonakul oly zavartan beszélt el nekem maga — sokáig hangosan — hogy valamennyi franciaia orvosi kar azokba bele kábult volna; holott csak a jöt és a k-pzelgés miatt feküdt! En egy k s artatlan szagos, festett vizet irtam részere, eltitam az igen tápláló étkezést tőle, künn a szabadban a gyakori lassu járkálást ajánlám neki, néhány nap alatt a pitopha felépül. Egy gyüremlett papírban néhány louis d'ort kezembe ad a hercegné, gondolám a közben, hogy a könnyen jött pénzt könnyen oszthatja, szép bökök közt zsebembe csuszta ám azt, miközben tudonanyon, ügyes-ségem fölötti csudálkozását fejezé ki.

Alig mult el pár het: értem küld a Palignac herceg fogadóba, ezen hercegné. Mondam magamban: rodézék! jó renden lesz mar szemám! En öt oly kórbán lenni láttam, ha ugyan kórnak lehet nevezni, melybe rendszerint a nagy as-zonyosságok szoktak esni, azaz: alig birta testét, a bő élés miatt (on bonpoint) félt az izzadástól, testmozgást ritkan tett. Igen rosszult vagyok dr. ur! szóla lassu hangon, rendelvénye szobaleányom-nak csodásan használt, elhatározám, hogy meghívásomra mellettem legyen.

Lassa, mily halvány vagyok nem úgy nézek ki, mint azelőtt; lábam, kezem egész tes-

ri körökben a német katonai büntető törvény amelyet most fognak javaslat alakjában a parlament elé terjeszteni. Sokáig uralkodott éles ellentét a német esászár és Hohenlohe herceg birodalmi kancellár felfogása között az új javaslatra vonatkozólag és a válság már egészen kómy volt, a mikor a császár végre magáévá tette a kancellár állásponjtját. Németországban nagy meglepéddel fogadják a császár elhatározását, mert ezzel nagy és komoly válságnak vette az elejét. Az így biztosított katonai büntető törvény tartalmáról egyelőre csak annyi hallatszik, hogy a legfőbb katonai törvénytől nem mondta le. ellenben a császár megengedi, hogy a legfőbb birodalmi katonai törvénytől mellet, a bajorországi katonai főtörvénytől is főnn-álljon.

Az E. M. K. E. működése.

Debreczen. nov. 1.

Az Erdélyi Magyar Közművelődési Fgyesület november 14 én tartja meg az évi közgyűlést Kolozsvárott. Sándor József, az egyesület főtitkára már elkészítette az Emke 1896—97 évi működéséről szóló jelentést a melyet a közgyűlésen elő fog terjeszteni.

A főtitkári jelentés kegyelettel emlékezik meg gróf Bethlen Gaborról, az egyesület elhunyt elnökéről. Gróf Bethlen Gabornak, aki az egyesület felvirágoztatásának egyik fővezetője volt, az Emke szobrot emeltet. Erre a celra már összegyűlt 1163 frt 81 kr, s a szobrot Küllő Miklós már mintázta. A novemberi közgyűlésen gróf Kuun Geza fog emlékbeszédet mondani gróf Bethlen Gaborról. Meghalt az egyesület alelnöke, Horvath Gyula s egy jölteveji Röck Pál is, arczképeit az Emke megfesteti.

Az E. M. K. E. a mult évben ezredéves közművelődési kiállítást és ezredéves közművelődési kongresszust rendezett. Az egyesület szervezetének ismertetése után konstatala, a jelentés, hogy az örökös tagok száma 77, az az alapító tagoké 1971, a rendes tagoké 9750 s a pártoló tagoké 2587. Az összes tagok száma 14,385.

Az E. M. K. E. vagyona 1897. szept. 1-én 1256.841 frt 62 kr., és pedig:

1. Pénzvagyont bankelhe-

lyezésben 366.344 frt 88 kr.

temet ném jól birom, mintha valami benső nehezég sulya szetnyomni akarna. Kihuzom óramat, megtapintom ütérét, komoly képet vagok s kérdem — ambar az en bon point — (testes-ég corpulencia) nyitván lattatta velem baját, kérdem, hogy naponta hányszor szokott rendszeren étkezni, s mifele eledelket? akkor irok egy receptet. Ki beszélem, hogy a tejteles kávé, — gazdagon fuszerezett étkek, — fagyaltok, — edes csemegékkel hagyjon fel, keljen korán, test mozgást végezzen. — S megigerte, hogy mindezt pontosan megeselekszi csakhogy egészséges, szebb alakját vissza nyerhesse. Meg hagyja, hogy naponkint két ízben látogassam meg. En szorgos es sok elfoglaltsággal mentem magam, mondám, hogy ha velem naponta hatszor köröljárandja nagy angol kertjét, szivesen megeselekszem, csak éjjelre távozzom el s nála időzöm egész napon át. A setákat tehát naponkint: hut ízben megtettük, szinte magam is, — de a hercegné mindannyiszor — tetemes izzadtságban fürödünk mi ránézve az izzasztó gyögysszeren kívül a sovány koszt is méginkább elős-gítvén, pár het alig telt el, s a hercegné szép alakja s teljes egészsége megjött.

Udvarában a legnagyobb rangu urnók forogtak, kik csodálkoztak azon, hogy a hercegné színe alakja megszépült s mivel többen testességi bajokról panaszkodtak előttem s javaslatomat elfogadván, néha-néha magukhoz meghívták; engem csodás »Doktor a la mode«-nak neveztek, holott én csak a természet intését követtem.

A hercegnének egy rokona, egy ifju nő, éppen ellenkező bajban szenvedett, annyira, hogy arczát redők lepték s testében szarfelett

2. Tőzsdei, magán és bekebelezési kötvényekben	189.998 • 76 •
3. Kölcsönökben elhelyezett	84.026 • 04 •
4. Egyéb ingatlanok: Emkepalota (béeház), iskolák és óvók befektetése, szászvárosi piaci épület	206.461 • 98 •
9. Kötelezőenileg biztosított várandóságok	82.052 • 18 •
6. Főszerelés	2.444 • 78 •
9. Tárgyalás alatt levő hagyatékok főösszege	104.900 • — •

Összesen: 1.257.841 frt 62 kr.

Ehhez járul még mintegy 350.000 frt várandóság úgy, hogy az Emke vagyona máris átlag másfél millió forintba becsülhető.

Az új közbiztonsági vagyon a múlt évi közgyűléstől a kamattörvényen kívül gyűjtés után, dacára a milleniumi év kiadásának és az árvízvesztésnek 35.284 frt 60 krral szaporodott.

Az EMKE működése a fiókvalasztmányok, egyházi főhatóságok, községek, királyi tanfelügyelők és egyesek előterjesztése és kérése alapján történik.

Az erkölcsi működést illetően a kormány egyes tárczaminisztereivel, különösen a válás és közoktatásiügyi és a királyi földművelésügyi miniszterekkel az egyesület az idén is többször váltott átiratot; a különböző, különösen a római katolikus és református egyházi főhatóságokkal sűrűn érintkezett és a királyi tanfelügyelőket, községeket és egyeseket több ízben keresse meg kulturális célok fölkarolása és előmozdítása érdekében.

Az egyesület által szervezett és rendszeresen segélyezett intézmények közül államosított az idén is 2 óvó és 11 iskola, ezek közül a 2 óvó és 1 iskola egyesületi, 10 felekezeti; a további rendszeres segélyezés szükségessége megszűnt 2 iskolára és 2 egyházra nézve. Viszont újonnan fölkarolt az egyesület az ez évi segélyezések alkalmával a régiókon kívül 13 egyházi segélyt és felekezeti iskolát, köztük románait és bukovinait is; kimondotta 3 iskola építését és jelentékenyen kibővített; létesített egy új óvót és egy gyermek-menedék helyet, jókarba helyezett egy másikat és megindította más 2 óvó létesítését és segit-

sét; az Emke-iskolák és óvók tanszemélyzetére nézve kimondotta az 5-öd éves pótlékon és nyugdíjnyújtáson kívül a fontosabb helyekre nézve 400 forint fizetési minimumot, ami több iskolánál és óvónál azonnal is életbe is léptetett. Jelentékeny dologi, felszerelési, fizetés-pótlási kiadásokat teljesített az idén is, kitüntetett jutalamban részesítve több tanítót és óvót és rendkívülileg segítve több iskolát. Emellett adott ösztöndíjakat: megjelent segítségével 3 nagy kiadvány: létesített 14 új nevelőintézményt, amelylyel a szervezett Emke-nevelőintézmények száma immár 82 községre terjed ki; adott több daloskört jutalmat és kimondotta a daloskörvezetőknek lehetőleg rendszeres utaltatását stb.

Az összeg, amelyet az egyesület ez évben tőkeamat és ingatlan utáni jövedelemből, továbbá egy pár tőkebefektetéssel és más közvetett uton is kulturális célra mozgósított 81.078 forint 85 krajczár.

Ha meggondoljuk, hogy másfél évtized előtt még a társadalom egy fillért sem fordított az erdélyi részben a népnevelés ügyére s ha most számba vesszük az évről-évre növekedő eredményt, senki sem fogja öcsinyelni ezt a munkát és áldozatot, amelynek értéke csak akkor tűnik föl igazán, ha meggondoljuk azt a társadalmi szervezetet, amelyet az Emke képvisel és amelynek föladatát más-ként pótolni igen nehéz, vagy talán éppen sehogysem lehetne.

Osztirák csendélet.

Debreczen, nov. 1.

Egész Európa szeme Ausztriára van most irányozva feszült figyelemmel várja a világ a botrányokat, melyeket a táviró drót minden pillanatban ha omszámra röpit világgá az osztirák képviselőház üléséről. Ha ugyan lehet, s a bad azt a gyülekezést képviselőháznak nevezni.

Hogy a legdurvább kifejezések ott napirenden vannak, hogy a szónokot minden néven nevezendő gombos kitételekkel insultálják, a padokat felszedik — ezt már mind megszokta a világ. És ok még mindig tudnak újat adni.

Ezzel hát elérte Ausztria a célját: reális fordult végre a művelt világ figyelme — s hogy szótan milyen a véleménye ennek az általok minduntalan előrántott műveltség világnak az úgy látszik teljesen közömbös reakció.

A hét legnevezetesebb eseménye különben a 35 órai permanens gyűlés legnevezetesebb embere Lecher az ó 12 órával tovább tartó beszédével.

Lecher eme óriási beszédében felölelte a teljes pénzügyi oldalát a kiegyezésnek persze igazi osztirák szellemben és logikával. Minden apróságot, — minden csekélységet felsorolt, elérve ezzel a legelső rekordot a szónoklat történetében, Beszédében tagadhatatlanul sok tudás, sok tiszta gondolat, és óriási tudományos képzettség nyilatkozott. Kivált beszédének specialiter, nemzetgazdasági részében, bámulatosak voltak a bank és hitelügyről, vámokról, valutáról és pénzforgalomról, a kínálat és keresletről tartott fejtegetései — de mindezt elhomályosította, egyoldalúvá és chauvinistává tette ez a nagy nemzetiségi szellem, mely beszédét árnyékként követte.

Rólunk, magyarokról is kegyeskedett megemlékezni Lecher ur: elmondotta, hogy hazugság az a mi lelkesedésünk, hazaszeretünk, szalmaláng és haszonlesés. Pénzért eladjuk a szabadságunkat is. Az Istenünket is, haszonlesés volt a moriamur is... Bizony keserű szavak ezek, sok van bennük a százas ellenség roszindulataiból, sok van benne a fájó, hideg igazságból.

De másról is híres az a 35 órai permanens ülés. Híres azokról a botrányokról, melyek szégyenfoltjai lesznek a parlamentárius történetének, bárha alig tekintik őket másoknak, mint egy politikailag éretlen népgyűlévész gyerekes kitérőseinek. Mert

hiszen, hogy ott mindennapi kifejezés a család, komisz, zsidó, fizetett besete, honáruló, azt mindenki tudja a szabad Ausztria nagy dicsőségére, de hogy az elnököt, sőt a kormányelnököt egy testület annyira dehonostálja, annyiszitokkal és piszokkal illesse, annyira semmibe se vegye, hogy egy magát urieemberekből állónak tartó gyülekezett felszedett padokkal botokkal és ökleivel érvényesítse a nézeteit, arra igazán sohasem volt, s Ausztriát kivéve, hisszük, nem is lesz soha eset.

A dolg mostani állása különben fordulatot jelez. Tegnapelőtt rövid időre bezárta Abrahamovic alelnök a gyűlést s az egész parlament egy D i p a u l i által közvetített compromisszumról beszél. Az ellenzéki lapok különben ujjongva ünneplik az eseményeket, mint az obstrukció diadalmát s a B a d e n i kormány tukását míg a kormány lapjai félénk mentegetőzéseikben Dipaulit okolják az immár el nem tagadható kudarczért aki így békiő szerepénél fogva általános népszerűtlen és odiusu alak lett minden párt előtt.

A balpárti és az ifju cseh lapok különben erősen tagadják, hogy compromisszum létrejött volna, hogy mi igaz a dologban, meg fogja mutatni a következes.

Lechernek tiszteletére most népnépet készülnék rendezni s így nemsokára lesz alkalmunk látni egy lánzózó, ujjongó néptömeget, mely mámorosan kaczag és mulat a nyitott sir fölött, melybe egy ellenségeitől gyűlölt, rokonaitól eltaszított, a hatalmaktól megvetett és megutált nép hullani fog, mi pedig nézzük tovább a színjátékot, a melynek a címe: S o d o m a p u s z t u l á s a.

A. S.

TARKA-ÉLET.

Inter arma.

Kérdezik: levert-é, bus-é
 Ön, hogy dalra nem nyit ajkát!
 Mi az, mi lantomnak sirtás?...
 Megmondja egy műfordítás,
 Inter arma silent musae,
 K a r o k k ö z t a m ű z s a h a l g a t .

II.

Inter arma sileat musae
 Karok közt a műzsa hallgat.
 Töled ember ilyet hallhat?
 Diák nyelvet most tanulsz-é?
 Vagy kevesb igaz van ebben,
 Ha fordítod helyesebben?
 Golybó, tévedsz, ha azt véled,
 Hogy n e m h a r c z a h á z a s é l e t .

Sebestyén diák.

Halottak napján.

Ez a nap az enyészeté, a pusztulás /
 Sűrű lomha köd vonul le a földre, a fákra,
 este aztán kigyulnak a millió csillarak künn
 a temetőkerben és bevilágítanak a sötét,
 sejtelmes éjszakába.

Szomorú a halottak napja, de az idén különösen szomorú. A vidám zaj a vásártereken, a jókedvű lármá erősen meg fog csapanni s a jó kedvű vásárlás zaj szomorúan megfogja érezni az idej halottak napját. Most jött ugyanis a belügyminiszteri rendelet, melynek értelmében a kucsérek, a ringlspielek a szines babák, golyók, monalyók, lemezcédobás karikadobás, továbbá az olyan játékok a melyeknél nyerotárgyak vannak, többet engedelmet nem fog adni.

Tehát vége. A gyakorlott kés-dobók nem fogják tudományukat litogtatni a vásári publikum előtt, a zörrenő lemezek nem fogják többé befedni a köröket és fedezni a fedezetet.

Az egy Paprika-Jancsi kivétel. Annak még engedély van adva.

A többit azután befűdi a feledés lassan lassan befedi szürke ködfátyolával, mint most az ősz a temetőkeret. Oh, enyészet, oh, szomorú nap, halottak napja!

Ujdonságok.

November 1.

Mi szép dolog halottak napján
Kigyujtani a méceket.
És elsiratni hosszasan
Az egyetlen, az edeset.
Ki nem érez, csak érezett.

Tudni, hogy álmodik nyugodtan
Álmodik békén odalent
Nem hallik hozzá semmise'
Körötte néma, tiszta csend
S őrzik álmát az égbe fent.

De van kinek él a halottja
És nem borítja szemfödél
És álmában meglátogatja,
Ha csöndesen leszáll az éj
Van a kinek halottja él,

Mi szép dolog halottak napján
Elsiratni az edeset
És tovább-tovább vonszolni
Az életet az életet
... S a szívet, mely csak érezett.

Farkas Imre.

* **Árvaügyi bizottsági ülés.** A debreczeni ev. ref. egyház tanácsstermében nov. hó 1-én d. u. 4 órakor az árvaügyi bizottság ülést tart. Tárnya: folyó ügyek.

* **A főkapitány jubileuma.** Debreczen sz. kir. város társadalma szombton este fényesen sikerült bankettel ünnepelte meg Boczkó Sámuel főkapitány 25 éves községi alkalmatosságát. Zsufolásig megtelt a Bika díszterme; hol 400 teríték várt a megjelenteket, de sokan voltak kénytelenek a későn érkezettek közül visszatérni, mivel helyek nem kaptak. A kitűnő menü díszetere vált a bérlő társaságnak és nagyban hozzájárult a jó kedvhez, mely a banbetten uralkodott. Az első felköszöntőt gr. Degegnfeld József mondta a királynak, aztán Király Gyula tanácsnok közölte fel az ünnepeltet a tanács nevében. Majd Vég Gyula tb. reudorfkapitány állott fel a következő tósztot mondotta:

Mélyen tisztelt főkapitány ur!
Kedves barátom!

Azon 25 esztendőből, — melyet e nemes város szolgálatában eltöltöttél, a legnagyobb rész, a rendőrség kebelében eltöltött időkre esik, ez alapon a rendőrség tisztikara téged jogosan magának tart s ha emlékeztem nem csal, azt hiszem, hogy az elmúlt évek alatt a vezetésed alatt álló rendőrség tisztikara egyetlen egy alkalmat sem mulasztott el arra nézve, hogy irányodban szeretetnek, ragaszkodásnak kifejezést ne adott volna. — A mindön tehát, ezen körülmény, ez ünnepélyes órában nyilvánvalóan szerencsém van, — ugyan akkor, — lehetetlen felnem emléteni, ha nem untatván ami magasztos tényre miszerint a negyedszázad alatt tanusított törhetlen szorgalmaddal nemcsak tőlünk pályatársaidtól, de sőt ami fő, e város nagyközönségétől is kivívtad, ki nyerted az elismerés hervadhatlan koszoruját, melyből más oldalról aztán kitűnik az is, miszerint nemcsak pályatársaidban, de e nemes város közönségében is megvan az a meleg érzés, ama nemes szív, mondhatom azon szellemi műveltség, mely szerint az igazi, valódi érdemet elismerésével, bizalmával, keresetével megtudja ajándékozni. Adja az Isten, hogy pályatársaid és a közönség részéről nyilvánult ezen megbecsülhetetlen kitüntetés a jövőben is megtarthat. Kérdemelhed, mert hiszen a te ünnepeltetésed a mi büszkeségünk, a te örömed a mi boldogságunk. Szívemből kívánom, hogy azon szép és magasztos hatarkő, melyet a negyedszázad alatt tanusítva törhetlen szorgalmaddal, tisztakezűségeddel a 25 év végén felállítottál, ne pihenő hely, de utmutató legyen a messze távolban létező másik hatarkőhöz, melyet hogy jó egészségben s folytartató boldogságban tölthessél el, szívemből kívánom. Egyébiránt ez nem csak az én, de pályatársaid összegének is az ohajtása, kívánság,

mert hiszen az az aranytoll, mellyel a mai nap megajándékoztak, mely aranytoll a munkássága szorgalom syuibiluma téged kedves barátom a jövőben is csak újabb szorgalom tevékenységre, fokozott munkásságra — hisz az szólit fel — ösmerve egyéniségedet merem állítani, miszerint szerzett városunk iránti ragaszkodással, a közügyek iránti tevékenységed teced a legtávolabb levő ezen aranytollal kezdben, a küzdőtéren a tettek mezején fog találni.

Emelem poharamat a te és családod állandó egészségére az Isten tartsa meg sokáig!

Éljen Boczkó Sámuel főkapitány!
Ezután K. Tóth Kalmán üdvözölte az ünnepeltet a város társadalma Koucz Ákos a sajtó. dr. K. Tóth Mihály rendőr kapitány, a Boczkó keze alatt felnőtt tisztviselő, a tanítványok nevében. A társaság 11 óra után oszlott szét a legjobb hangulatban.

* **A reformáció emlékünnepe.** Lélekemelő ünnepély folyt le tegnap delután negy órakor a főiskola dísztermében. Mint minden évben úgy az idén is megünnepelte a hittanszaki önképző kör ezen fényes napot, tanubizonyoságot adván arról, hogy a reformáció vertanuinak emléke élni fog mindörökké. A padokat díszes hőgyküzönség töltötte meg. Notabíltasaink közül ott voltak mélt. K. S. Árvn ev. ref. püspök, Simonffy L. kir. tan. polgármester, Lengyel Imre, az akad. s gym. tan. ar. ok teljes létszámában. A szép ünnepélyt a főiskolai cántus nyitotta meg a XXIII szoltári enekkel ennek elhangzása után dr. Erdős József akad. tanár lépett a közönség elé s remek beszédében kiemelte a reformáció főbb mozzatát ezután Kovács Zsigmond 2 th. szavalt el hévvel és igazi ihlettel Kun Béla 2 jh. ezen ünnepélyre írt ódáját a »Reformáció évfordulója« címűt. Majd ismét a Cantus éneke hanzzolt fel énekeve Luther énekét (Wagnertól) Ezután Koppelman Gyula 2 th. tartotta felolvasását Kálvin étetéről, nejről, családi körülményeiről a felolvasás egész terjedelmében lebecseltel a hallgatókat. I-mét a Cantus éneke következett, éneke te »Oh dcső nap« (XXXV zsoltár dallamára) Sz. Nagy Karolytól. Ennek utána Juhász Sándos 3 th. tarsulati elnök tartott gyönyörű beszédet a reformáció állapotáról. Megsoltész Elemer főisk. szenior tartotta beszédét az ünnepélyt a 179-ik zsoltár közös éneké zaria be.

* **Vívó tanfolyam.** Benedek Gyula Debreczenben oly előnyösen ismert vívómester, ki a millenniumi orsz. vívó és torna verseny alkalmával kifajított buzgó tevékenységeért legfőbb királyi elismerésben és kitüntetésben részesült új vívó tanfolyamot nyit. — Melyet igen melegen ajánlhatunk a sport iránt érdeklődő közönségnek. S meglehet győződve, hogy mindazon ügyességet, mely a vivasnál okvetlenül megkívánatik, sehol jobban el nem sajátíthatja, mint a fent említett nagynevű mesternél. A vivoterem a Kossuth utcza, a Rot-chnek-féle házban lesz felállítva. Jelenkezéseket népszeg nap elfogad a mester lakásán.

* **Elölőptetés.** V. N. a g y Frigyes, a cs. és kir. 52. gy-ezred tisztihelyettese, V. N. a g y Gusztáv helybeli tekintélyes ügyvédnek, partunk kiváló tagjának s a függetlenségi kör ügyészének fia a múlt heten kiadott legfelsőbb rendelet szerint hadnaggyá lépett elő.

* **A Debreczen tiszparti telefon.** Az alsószabolcsi tiszai ármentető társulat nov. hó 16-iki közgyűlése tudvalevőleg elhatározta a földmívelési miniszter rendelete folytán, hogy a töltés vonalán az állomásokot telefontal összeköti, de a debreczeni műszaki irodát nem köti össze a külső hálózattal mindössze azért, mert az 5000 forint többbe kerül. Ez a szűkkeblű határozat, mely az egri káptalan és Desseffy Aurél gr. elnök ellenkezésen bukott meg, általánosan rossz vért szült már a közgyűlésen s a városi tanács mai ülésében Ábrahám László t. főügyész és Komlóssy Arthur főjegyző, valamint a városnak a társulat kebelében képviselői indítványt adtak be, miszerint a város ezt a határozatot fellebbezze meg. Ezt az indítványt a tanács egyhangulag elfogadta és megbizta a tiszti

főügyészt, hogy a fellebbezést készítse el s a határidőn belül adja be a társulati igazgatóság útján a földmívelési miniszterhez.

* **Az állami szakipariskolának városunkba felállítására tárgyában** tegnap d. e. Komlóssy Arthur főjegyző elnökelete alatt értekezletet tartott a varzsházán, melyen dr. Kola János és dr. Király Ferenc országgyűlési képviselőink, Csányi Viktor kir. tanfelügyelő, Szabó Kélmán és Sorly Ede, az ipar és kereskedelmi kamara és Rössler Richard a szakrajz tanfolyam elnökei vettek részt s beható tanácskozás után megállapították, azon irányeszméket, melyek a Debreczenben felállítandó magassabb kiképzést nyújtó iparosszakiskolákra nézve az illetékes res-zort miniszterek elé terjesztendőek lesznek. A városi tanács és a kamara felterjesztéseiben általában az ügy támogatása végett a küldöttseg november 10-ke körül megy. fel Budapestre kereskedelmi és kultuszminiszterekhez és az előjelek után itélve, alighanem kellő eredmény fogja koronázni az iparügy anon előharczosaink buzgalmát, kik már évek óta sürgetik, Arad, Szeged és Temeevár példájára városunkban is egy magassabb színvonalon álló iparos iskolának léteiteseit.

* **Az orvos gyógyszerész egyesület népszerű felolvasásai.** Előre való eszmet pendített meg a debreczeni orvos-gyógyszerész egyesület, Nem másról van szó, mint arról, hogy az egyesület minden hóban népszerű egészségügyi felolvasásokat rendez a közönség számára, kikre ezen felolvasások rendkívül haszonnal járnak. Ezen felolvasások előnyeit, hasznát bővebben fejegetni teljesen felesleges. Ha a közönség átolvassa azt a programot, melyben a felolvasások tárgyai foglaltatnak, azonnal tisztába jön azzal, hogy hogy milyen előnyei lesznek ezen felolvasásoknak. Szombat d. u. 5 órakor tartott ez ügyben ülést az orvos gyógyszerész egyesület. Az első ilyen népszerű felolvasás november hó 15-én lesz, mely alkalmával dr. Kenézy Gyula tart felolvasást. A többi felolvasásokat mindenkor falragaszok útján adják a közönség tudatára. A gyűlés egy bizottságot küldött ki a részletes program kidolgozására. Ennek a bizottságnak elnöke dr. Balkányi Ede, jegyzője dr. Altman Béla, Vegül elhatározták, hogy a tanácshoz partolós veget memorandamot nyujtanak be, melyne szövegét holnap közöljük.

* **A belügyminiszter a szerencsejátékosok ellen.** Több törvényhatóság tett panaszt a belügyminiszternél, hogy egyesek a miniszter által adott mutatóvanyokra szóló engedelmekel visszaéneke s az országos és hetivásárokon továbbá kocsmákban és kávéházakban olyan szerencsejátékokat üznek, a melyek a szegény tudatlan népet kizsákmányolják. Ennek megakadályozására a miniszter elhatározta, hogy a báb, szines baba, (a Paprika Jancsi eladások kivételével), szines golyó, monakó, máriandi, birbis, kör, vagy karika és lemezéldobálás, számozott színjátékokra, továbbá olyan játékokra, a melyeknél nyerő tárgyak vannak, többet engedelmet nem ad, a miniszter felhívja a törvényhatóságokat, hogy ha ezekre a játékokra valaki engedelmet kér, a kérelmet ne terjeszse föl hozzá, hanem a saját hatáskörében azonnal utasítsa el. A rendelt ma érkezett le a polgármestari hivatalhoz.

* **Lopás a Csillag utcza.** Ifj. Murakózi Gabor notárius tolvajnak személt szurt a Csillag utcza 2704 sz. a lakó Kovács Ferencné házában levő holmi. Mindjárt meg is szűtetett a gondolat agyában hogy talán jobb volna az neki. Az elhatározást csakugyan tett is követte egy alkalmas pillanatban behatolt a lakásba s ami kezeügyébe akadt es elvihető volt el is vitte. Csakhamar lépre került azonban, mert Sza-z Sámuel rendőrbiztos elfogatta, a rendőrségen bevallotta, hogy a logott holmit a kossuth utcza temető arkába rejtettre. At kísérték a kir. ügyészséghez.

* **Érdekes számok.** A központi statisztikai hivatal H a v i K ö z l e m é n y e i n e k invst megjelent füzetéből adjuk a következőket:

A fertőző betegségek

aldoratai közül legtöbbben haltak meg tudósok és pedig mintegy negyedfelezeren ebből Budapestre esik 174 eset. A számarhurutban elhaltak száma több mint 1800, leginkább gyermekek; a diftériának 700 a halottja, a verhasnak 450, a hasfuzsnak 6400 a skarlátnak 500, a kanyarónak 166 a veszettségnek 8. Leginkább Erdélyben pusztítottak a besegségek!

A tüz károsítása száma szeptemberben 1673 volt, a melyek 1087 község közt oszlanak meg. A károsítást 2,075,059 forint viseli 2803 károsult. Embereket 7 esett a tűznek áldozatul. A keltekezési okok között — mint többnyire — most is első helyen áll a gyújtogatás 122 bebizonyított esetei.

Jogász bál. Csak két szó, mégis mégis mennyi arc elpirul ennek hallatára, mennyi szem és ajak mosolyog, mennyi ifjú szívet hoz heves dobogásba. De ha elképzeljük ama boldogságot, amit nyújt a zene lagyan zsongó hangjai mellett egy egész éj átmenetése, vajjon esodálható-e az egész izgatottság. A mi jogászaik, kik már annyi éven fenyves bizonygatást adtak bál rendező talentumaiknak, az idén is ifjú erővel és hévvel fognak a kedves kötelességük teljesítéséhez, s remejük, hogy a közönség pedig mely eddig mindig oly meleg rokonszenvvel viseltetett a jogászok iránt, az idén még fokozza is ezt, módon oly bizottság kezében van az egész ügy, mint most élén Váradi Szabó János elnökkel, Ercsey Géza, és Szűts Gitta alelnökökkel, Konrad Ernő penztárnokkal, Sárvári Béla ellenőrrel, Bekéssy Zoltán, Farkas Imre jegyzőkkel, Kalmánczbeli Zoltán háznagy s czigányvajdával s Borzovay Jenő titkarral.

Halalozás. Öszinte részvételt vettük a következő gyászjelentést: Mely fájdalomtól megőrt szívet tudatjuk a felejthetetlen jó anyának, áldott emlékü anyósának, nagyanának és rokonnak nehaj özv. POZSGAY György né szül. Kisguthy Guthy Zuzsanna asszonynak f. hó 31-én éjjei 1/2 1 órakor életének 89-ik özevességének 32-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentség-kezesítés utáni történt gyászos elhunytat. Kedves halottunk hűlt tetemei november hó 2-án d. e. 10 órakor fognak a római kath. egyház szertartása szerint Ujfehértón tartandó gyászima után az ottani sirkertben örök nyugalomra tetetni, mely végzettség-kezesítés után felvétele után történt gyászos elhunytat. Kedves halottunk hűlt tetemei november hó 2-án d. e. 10 órakor fognak a római kath. egyház szertartása szerint Ujfehértón tartandó gyászima után az ottani sirkertben örök nyugalomra tetetni, mely végzettség-kezesítés után felvétele után történt gyászos elhunytat. Kedves halottunk hűlt tetemei november hó 2-án d. e. 10 órakor fognak a római kath. egyház szertartása szerint Ujfehértón tartandó gyászima után az ottani sirkertben örök nyugalomra tetetni, mely végzettség-kezesítés után felvétele után történt gyászos elhunytat.

A vigéczek. A fiánczok és adóvégrehajton kívül a vidéken a vigécz a leggyakoribb látogató. A legkellemetlenebb is. Az arczatlan-agnak és toakodásnak oly alakjai, akik magánlakásban rohanják meg az embert és békét nem hagynak addig, amíg piócza módjára vért nem szívják belőle. Valóságos rémei lettek a vidéknek és már messziről ajtot kellett csukni előttük annak, aki békében óhajtott maradni bőségszerűségüktől. Oka a vigéczek a szabadalmozott sáskajárásának az volt, hogy az ipartörvény minden kereskedőnek és iparosnak megengedi, hogy iparezik kekre bárhol megrendeléseket gyűjthessen. E törvényszakasz a vigéczek szabadalmolevele. Ámde az aranjuzei szép napoknak a vigéczekre nézve is végük lesz. Készül már a java-lat, mely megszorítja létezésüket és véget vet a vigéczuralomnak Magyarországon. Bizony nem igen lesz valaki, aki felsőhajton majd utánuk: oh azok a vigéczek!...

Hurczolkodnak. Mi az? Már megint hurczolkodnak Persze, hogy hurczolkodnak, hiszen itt a november, mindenszentek hete s akkor már helyen kell lenni a zsellereknek, hogy nyugodtan nézhessen a fehér szákalu télapó érkezése elé. Az őz vége felé járunk, sárga lombját javarészben elhullatta az erdő, a nagyerdő fái is kopaszodnak, levelei zizegve, zörögve hullanak az utra. Olyan szomorú a természet s mégis olyan szép az őz, a hervadás szezonja. A hurczol-

kodók is meglehetnek elégedve a szép őszi napokkal, zavartalanul költözkehetnek egyik lakásból a másikba. Az őz nem veri butorait, nem kell nyakig erő csatába jönni-menni. Igazán, meg se tudnánk mondani, mikor kellemesebb a hurczolkodás: májusban, amikor a virágok nyílni kezdenek, vagy novemberben a mikor álomra szenderül a természet? Azt hisszük, legjobban akkor találjuk fején a szegget, amikor azt mondjuk, hogy semmikor! Mert hát a hurczolkodás bizony sohase kellemes; legjobban azoknak, akik a saját házukban lakhatnak, a kiknek se májusban se novemberben nem kell a sátorfát fölszedni s odébb állni. Jaj de hát nem született minden ember háziurnak s ha született is, nem mindenki tudta megtartani a házat, így aztán zselléreknek is kell lenni e czudar világon, ahol annyi gond és baj környékezi az embert.

A tisztelendő ur. Rendkívül érdekes tárgyas folyt le tegnap egyik fővárosi járásbíróaság termében. Az eset hőse Markos-Gyula fiatal kaplan, akinek a fővárosban egy kis elcizlapocska is jelenik meg. A kaplan ur ugyanis beperelte egyik üzletlarsát, akugy áltott bosszút a tisztelendő uron, hogy, amint a tárgyalásról kijöttek, jól nyakon vágta, ugy, hogy a cizlinder is lerepült a fejéről. E miatt M a r k o s becsületsértési pört indított a nyomdász ellen s minap tárgyalta az ügyet G a j z a g ó Manó kir. járásbíró.

— Hát aztán mit hoz fel Tisztelendőséged súlyosbító ok gyanúat? kérdezte a bíró a panaszostól.

— Azt kérem, hogy a vádlott papot sértett meg, aki pedig állásánál fogva tisztelendőm.

— Hát a vádlott mit szól rá? kérdezte tovább a bíró,

— Mit szóljak hozzá, kérem alászan, mikor a tisztelendő urat csak a minap marasztalta el a bíróság, hogy egy leányt — gyermektartás díjat fizessen.

A tisztelendő ur elvörösödött, szót se bírt szólni s a bíró ugy vetett véget a kínos jelenetnek, hogy kihirdette az ítéletet.

A megkerült szökevény. A tegnapi számban irt tolvajlás másik tetesét is sikerült a rendőrségnek elfogni K o n y a Julis csavargó lány szem-lyéb n. A vizsgálat folyamán folyton újabb és újabb bűnökről és tolvajlásról tesznek valómást. A különféle lopások fiatal teteseit átadták ma a kir. ügyészségnek.

Marjai Péter beszámolója. Marjay Péter új ember a parlamentben és máris jelentékeny szerepet játszott a lezajlott küzdelmekben, a mennyiben csaknem minden fontosabb törvényjavaslatnál felszólt és magyaros okos szónoklataival dicsőséget szerzett a Kossuth-pártnak, a melyhez tartozik. Ezzel mindenestre kitűnt Bihar megye többi képviselői közül, a kik javarészét csak a szavazás alkalmával gyakorolják odafenn képviselői jogukat.

A hosszúpályi kerület népszerű képviselője — mint tudósítónk írja — jövő hó közepén tartja meg beszámoló beszédét a választókerületéhez tartozó községekben és ünnepléses fogadtatására mindenütt nagy előkészületeket tettek. Marjay Péter beszámoló körutján a függetlenségi párt több kitűnő tagja is elkíséri.

Újra gyász. Nehéz megpróbáltatásokkal sújt az Úr egy derek öreg embert, egy év alatt két felnőtt fiát Istvánt és Józsefet, most pedig kis unokáját kísérte ki a temetőbe. A lesújtott család a következő gyászjelentést adja ki: Mélyen megszorított szívet tudatjuk szeretett kis fiunk, testvérkénk és unokánk Müller Emilkének folyó hó 26-ánt éjjeli tizenket órakor jobbira szenderültét. A kedves kis hajútt földi részei f. hó 27-én d. u. 4 órakor fognak Nagy-Péterfia-utca 823. sz. háztól a Kossuth-utcai sirkertbe örök nyugalomra helyeztetni. Debreczen, 1897. 27-én. Beke és Áldás poraira! Bánatos szülei Müller Péter Pál és neje Tóth Mariska. Testvérei Mariska és Palika. Nagyapa Tóth József. Nagynénje Tóth Mária. Tóth Sándor, mint nagybátya.

Köbor vadász kutyák és a vadászok. A vadászati törvény 116 §-a tudvalevőleg szigoruan eltiltja a vadászoknak a szabadon futká-

rszó kutyák használatát, hanem elrendeli, hogy szalagon vezetve szabad a kutyákat vadászatra vinni és csakis a felugrott vad üzésére bocsáthatók szabadon. Ez a rendelkezés a fiatal vadaknak a kutyák pusztításától való megkímélése szempontjából fontos s ezért a törvény büntetéssel sújta az ezen tilalmat áthágó vadászokat, Debreczenben nem igen szokták még meg e tekintetben a törvény betartását, mert ma is nem kevesebb mint 82 kutya tulajdonosát marasztalta el ezért a mezőrendékapitányság, amit azzal a komoly figyelmeztetéssel t e s z m o s t k ö z z é, — hogy a törvény ezen rendelkezésének betartását ezentul vadászaink el ne mulasztják hogy súlyosabb büntetés ne legyen osztályrészők.

Elveszett. Elveszett egy arany karperec a Kunz üzlete előtt. Kéretik a becses megtaláló, hogy legyen szives ezen ékszer őzv. Rosenbergné urnőhöz Széchenyi-utca 1772. sz. házhoz juttatni, ahol illő jutalomban fog részesülni.

A török postán.

Egy újságíró, aki hosszabb ideig élt Törökországban, érdekesen írja le a keleti udvariasságot és teketóriát. A török postahivatalban a következő jelenetet figyelte meg. Egy éltesebb török mélyen hajlongva áll a hivatalnok elé és jobb kezét a szívére téve így kezdi:

— Vajha szerencsét hozna neked ez a kegyelmes reggel, efendi!

A hivatalnok viszonzozza az üdvözlést és azt kérdi:

— Mit parancsolsz?

— Kegyeskedjék alázatos szolgáltnak néhány levélbélyeget adni, hogy leveleket küldhessem Amerikába. Tudod, hogy második fiam Ahdulla efendi, az Ak-Szerájból való üvegkereskedő, most Chicagóban van és családja nagyon szeretne vele híreket közölni. Én magam nem vagyok ugyan jártas az irástudományban, de öcsémnek fia, a pipagyártó irt hozzá és ez megígérte, hogy ebben a dologban hálára fog kötelezni.

— Nagyon szép tisztelt uram. Hány levélbélyeget kívánsz?

— Ah, drága kincsem, mit gondolsz, hányat vegyek? Egy talán nem lesz elég, mert a fiam nem szándékozik egyhamar visszatérni. Tehát adj kétfőt.

— Nagyon helyes: itt van: szabad már most az arát, négy piastert, alázatosan kérem.

— Mit mondasz, szelid báránycám? Mindig három piastert fizetek, soha sem többet. Ennyit fizetem tavaly is, mikor Abdula Párisban volt.

— Tökéletesen igazod van, efendi, de az árak azóta megváltoztak; ma többet kerül a belyeg.

— Hítedre mondom, ó szemem fénye? Hát fölemeltek az adót?

A török ezzel kivette hihetetlenül összesombókoló pénzserényet és egy csomó papirospénzt hányt belőle az asztalra.

— Ó nem, imádni való angyalom — tiltakozék a hivatalnok — ezüsttel kell fizetned, itt nem fogadunk el papirospénzt.

— Hogyan, vonakodol papirost elfogadni? Ugyan miért? Talán nem jó pénz? Nem garantálja a szultán kifizetését? No jól van ha nem fogadod el, hát majd adok rezet.

— Ó nem, efendi, rezet sem fogadunk el ezüsttel kell fizetned.

— De hogy ha nincs ezüstöm! Kérlek fogadd el ezt a rezet, inkább neked is juttatok belőle.

— Nem fogadhatom el, efendi, meg van tiltva.

— Hát nem bánom, ezüsttel fizetek. Itt van a legújabb veretűből.

— Fogadd tuláradó hálámat, gyönyörűséges gerlicem.

— Allah legyen veled és növessze nagyra árnyékosodat.

— Allah áldjon meg efendi és növessze nagyra szakáladat!

KÖZGAZDASÁG

Sertésvásár.

okt. 28.
Kőbányai sertés piac. Szerbiai: Nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban 26-55 krajczár, közép (páronként 250-300 kilogramm sulyban) 53-54 krajczár Könnyű (páronként 220 kilogramm terjedő sulyban) 52-53 krajczár.
Sertéslétszám: 1897. évi okt. 26-ik napján volt készlet 26 965 darab, 1897 okt. hónap 27-ik felhajtott — drb, 1897 okt. hónap 27-ik napján elszállított 301 darab 1897 okt. hó 28-ik napjára maradt készletben 26.664 darab. — A hizott sertés üzletirányzata lanyha.

Budapesti gabonátözsde.

okt. 28

A készárúüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Búza	kilós	Ar 100 kg.	kilós	Ar 100 kg.
Bánsági ó	76	—,00—,00	80	00,0—00,00
" " "	77	—,00—,00	81	00,00—00,00
" " "	78	—,00—,00	82	—,00—,00
Tiszavidéki ó	79	—,00—,00	—	—,00—,00
" " "	76	12,55—12,69	80	—,00—,00
" " "	77	12,65—12,75	81	00,00—00,00
Festvidéki ó	78	12,85—12,95	82	00,00—00,00
" " "	79	13,00—13,00	—	—,00—,00
" " "	79	12,50—12,55	80	—,00—,00
Fehérmegyei ó	76	12,65—12,55	81	—,00—,00
" " "	78	12,80—12,7	82	00,00—00,00
" " "	79	12,95—12,90	—	—,00—,00
Bácskai ó	76	11,60—13,00	80	13,10—13,15
" " "	77	12,75—12,65	81	00,00—00,00
" " "	78	12,90—12,85	82	00,00—00,00
Észak magy	79	—,00—,00	80	—,00—,00
" " "	78	—,00—,00	81	—,00—,00
" " "	79	—,00—,00	80	—,00—,00
		Min. hekt.-ben	Ar kilogram	
Rozs elsőrendű	uj	70—72	8,35	8,40
" " " " " " "	uj	—	8,30	8,35
Árpa takarmánynak	"	60—62	6,15	6,40
" " " " " " "	"	62—64	6,60	7,30
" " " " " " "	"	64—66	8,00	10,00
Zab	uj	39—41	6,30	6,50
Tengeri búza	uj	—	4,95	5,50
" " " " " " "	uj	—	4,35	5,35
Repcze búza	uj	—	12,20	13,00

CSARNOK.

A nőkről.

Irta: **Karr Alfonz.**

Fraucziából fordította: Ifj. Thót Laszló. 6. V.

(A szépségről)

A nőknek semmit se lehet bizonyítani, csak szívökkel hisznek, e szerint a rábeszélést kell fölhasználni, vagyis inkább teteszeni kell nekik, mert ők az okoskodó és nem az okoskodás által engedik magukat meggyőzgetni, Halmozzák önök össze egy nő előtt a lehető legerősebb legcáfolhatatlanabb bizonyítékokat, miután annyit összehalmozgattak, hogy egy egész tudósi kart más hitre téríthetnének vele, kétszereznek, háromszorozzák, sőt százszorozzák meg bizonyítékát, mire aztán a nő hidegen fog felelni: „Mit bizonyít ez?”
 Miután a nők nemcsak ösztönszerűleg, hanem tapasztalásból is tudják, hogy a szépségben rejlik hatalmuk, gazdagságuk, uralmuk, el vannak határozva, hogy minden áron szépeknek kell lenniök, mindenki kegyökben áll, aki szépeknek tudja vagy mondja őket.
 Azon nőre nézve, aki valóban szeret, nagy boldogság, ha csakugyan szép, de vannak, akik csupán vágyatni akar, elég ha szépeknek találják.
 Az nagy baj, oly nagy szerencsétlenség egy nőre nézve, ha nem szép, hogy mindenből szépséget akar csinálni. Az aki kénytelen

lemondani az arcz szépségéről, a természet szépségével vigasztalja magát, ha a természet szép, bájosnak képzeli magát, vagy azt hiszi, hogy előkelő taglejtésekkel vagy egy bizonyos airrel vagy Isten tudja mivel bír.

Azonban vannak nők, akik nem igen fogékonyak a magasztalások iránt s ezek azok, akiknek szépsége elvitázhatatlan és általános el van ismerve. Ezekre nézve a magasztalás tartozás, melyet nekik leíztünk s melyért nem érzik magukat hálára lekötelezetteknek. Abban az időben, mikor az angol királyok francia királyoknak is hivatták magukat, sokkal jobban hizelgett volna nekik az, ha valaki komolyan francia királyoknak tekintette volna őket, mintha elismerte volna, hogy ők valóban angol királyok, amit senki se vont kétségbe.

Elvégre is könnyű látni, minő igényei vannak egy nőnek. Nem régen szerencsém volt négy nőt egy látogatásra elkísérhetni, melyet kénytelenek voltak egy fiatal hazaspárnal tenni.

Két nő barátsága soha sem más, min összeesküvés egy harmadik ellen.

E látogatásnak egészen olyan színezete volt, mint a szövetségek betöresenek Franciaországba 1815-ben.

A nő, akit meglátogattunk, azonnal fel fogta nehéz helyzetét, az ellenség sokkal számosabb volt, sem hogy sikert remélhetett volna. A látogatás nem tar ott soká, a négy nő alig várta, hogy megosztózhassék a maratalekon és közölhette egymással benyomásait. Távozáskor megölelték egymást, azonban én leolvastam arcukról a türelmetlenséget és gyorsabban mentem, nehogy a csataterhez közel osztozzanak meg a zsákmányon

Ekkor tudtam meg, hogy minő igényei voltak mindegyik nőnek, melyek elvégre is igazolhatók lehettek. Mindegyik leginkább azt vizsgálta az ellenfelnél, amiben ő diadalmaszkodott fölötté.

Midőn egy utcában uj bolt nyílik meg, a többi kereskedő alig várja, hogy a boltajtók megnyíljanak. A fűszeres nézi, hogy az uj kereskedő nem fűszeres-e. De a vászonkereskedő nem sokat törődik vele, ha az uj pályatárs fűszeres és viszont.

— Latta ön, minő kezei vannak? mondá egyik tarsnóm, midőn lassabban kezdtemenni; minő nagyok és veresek! Egy pillantást vettem a beszélő kezeire, melyek igen kicsinyek és fehérek voltak.

— És lábai! mondá a másik, a kinek lábai egy gyermekéhez hasonlítottak.

— Tudjátok-e, hogy alhaját visel? — szölt a harmadik, a kinek haja olyan tömört volt, hogy a fésű alig bírta összetartani.

— Mily négyeszetes termet! kiáltá a negyedik, akinek gyönyörű testalkata nem egyszer vontá magára figyelmemet.

— És mily unalmas teremtés! jegyzé meg ismét az első, aki igen szelleműs és élénk elméjű nő volt.

Stb. stb. stb. . . .

Kérem önöket, emlékezzenek meg a elenetről s ha hasonló esetben nem ugyanazt tapasztalják, czáfoljanak meg engem!

VI.
 (A nemességről, szerelemlről és a házasságról.)

A társadalomban a nők alkotnak helyes rendet; csupán nekik van bátorságuk egy szalonban méltó helyet kijelölni egy nagy költőnek vagy kitünő művésznek, habár sze-

gény is és az őket megillető helyre utasítani azon embereket, a kik nem bírnak egyébbel, mint pénzzel és őseik nevével.

Legyen szabad e helyen kissé eltérni tárgyunktól.

En nem vagyok ellensége azon elvnek, hogy egy része azon tekintélynek és tiszteletnek, melyet egy bátor vagy langészü ember a saját nevének szerzett, örökségképen átszállható legyen. „Noblesse oblige”, a nemesség kötelez — néha. De meg vagyok győződve, hogy a nemességet illetőleg — mert így nevezik e tisztelet ama visszfényt — a mostanival merőben ellenkező eljárást kellene követni.

A jelenkori fogalmak sze int, azon nagy emberek utolsó ivadéka, a kiknek bizonyos családok fényüket köszönhetik, sokkal nemessebbek dicső őseiknél.

Pedig egy négernek fia csak mulót és a mulót fia már csak quarteron s végre a néger ivadéka különböző elnevezés után végképen elvesztik fajuk jellemet.

Észszerűen tehát a nemességnél is ezt az eljárást kellene követni. A megnesesedett nagy ember fia csak fél-nemas és unokája csak quarteron benne s így fokozatosan alább szállana a nemzedék mindaddig, míg ismét támadna egy ember a családban, a ki uj és saját személyét illető címeket vivna ki magának.

De térjünk vissza tárgyunkhoz.

A szerelemben minden titokban történik. A szeretők szeretik, óhajtják és keresik a magányt. Nem képzelnék elég pusztá szigetet, hol boldogságukat elrejtessék; rettegnek a vizsga szemektől s aki föfedezné szerelmök titkát, legedesebb birtokuktól fosztaná meg őket. Az ember a lelek költői ábrándjaiból észrevétlenül száll alá érzékibb gyönyörökre. A nő nem veszi észre, mikor kezd hanyatlani s a férfi, hogy mikor kezd diadalmaszkodni. E futó pillanatok egyuttal a titok fátyolába vannak burkolva, mely csaknem elfelejteti azokat, vagy legalább oly bizonytalanságban hagyja, mely sokáig megőrzi egész varázssukat.

Folyt. köv.

Nyilt-tér.

Henneberg selyem csakis akkor valódi ha közvetlen gyárból rendelik — fekete, fehér és színes 45 krtól 14 ft 65 krig méterenként — sima, csikos, koczkázott mintázott damaszott s. a. t. (mint egy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban s. a. t.) a megrendelt arukat postabér és vámmentesen házhoz szállítva, valamint mintákat postafordultával küldenek: **Henneberg G.** (cs. és k. udv. szállító, selyemgyárai Zürichben. Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. (1).

Női ruhák
 mérték szerinti elkészíttetését
divatosan, gyorsan és legolcsóbban eszközli
Boros Testvérek
 Debreczen, Kossuth-utca 3.

Árverési hirdetés.

Vb. Robicsék Sámuel volt csegei kereskedő csődtömegéhez tartozó s több csegei lakosnál kintlevő üzleti követelek, melyek 339 ft 37 krt tesznek, a csődválasztmány 1897 évi október hó 30-án hozott határozata értelmében zárt ajánlati árverésen eladatnak.

Fehivatnak ennél fogva árverelni szándékoznak arra, hogy zártajánlataikat Dr. Popper Mór debreczeni ügyvéd urhoz, mint a csődválasztmány elnökéhez 1897 november hó 10-ik napjának déli 12 órájáig beadják.

Azon ajánlat tévő, kinek ajánlata elfogadtatik, köteles a megajánlott vételért azonnal vagyis 1897 november hó 10-én készpénzben kifizetni.

vb. Robicsék Sámuel
csődtömege képviselőjében
Szenci Szabó János
ügyvéd, csődtömeggondnok.

5827 szám.
1897.

Figyelmeztetés.

Folyó évi október hó 22-én ezen lapban kenyér és zabnak bérletileg való átadására vonatkozólag és pedig úgy a cs. és kir. közöshadsereg csapatai, valamint a hadtest kerület egyes állomásai-ban a m. kir. honvédség csapatai részére is — hirdetés jelent meg.

Érdekeltek erre figyelmeztetnek.

A cs. és kir. 7. hadtest parancsnoksága.

253.

Az István gőzmalom társulat

GYÁRTMÁNYAINAK ÁRJEYZÉKE

az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános magyar malom-gyűlésen megállapított s 1887. évi június 1-én életbeléptetett eladási fizetési és szállítási módokatokra vonatkozó egyezmények szerint

ITT HELYBEN KÖTELEZETTSÉG NÉLKÜL
Készpénzfizetés mellett, zsákkal együtt:

	100 kiló
A Asztali dara nagyszemű	21.50
B Szinte » aprószemű	21.50
C Királyliszt	21.—
1. Lángliszt kivonat	19.60
2. Elsőrendű zsemlye liszt	19.40
3. Zsemlye liszt	19.—
4. Elsőrendű kenyér liszt	18.60
5. Közép kenyér liszt	18.20
6. Kenyér liszt	17.80
7. Barna kenyér liszt	15.80
8. Takarmány liszt	12.20
11. Finom korpa zsákkal	4.40
11. " " zsák nélkül	4.20
12. Durva korpa zsákkal	4.—
12. " " zsák nélkül	3.80
12. Csirke buza zsák nélkül	4.—

A zsákok súlytartalma, teljsúlyt tiszta súlynak véve.

A. B. C—6 számig 85 kilogramm.

7. és 8. szám 70

11. és 12. szám 50

Debreczen, 1897. október 31.

EISLER IZIDOR

a főposta mellett

tudatja a n. é. közönséggel, hogy

női divatáru cikkekkel

rendkívül dusan el van halmozva

és minden áru

mesés olcsó árban

kapható,

nőiruha varrótermemet

különös figyelembe ajánlom.

Igen esinos kötésű

mindenféle **üzleti könyvek**

olcsón kaphatók

Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában

Debreczen, a főpostával szemben.

1,000.000 koronát (Egy millió)

tesz ki a legnagyobb nyeremény szerencsés esetben.

Külön nyeremények koronákban:

600.000. 400.000, 200.000,

2 nyeremény a 100.000,

Nyeremények a 90.000, 80.000, 70.000,

2 nyeremény a 60.000 és 40.000,

5 nyeremény a 30.000, 25.000, 7 nyeremény a 20.000,

3 nyeremény a 15.000, 31 nyeremény a 10.000 stb, stb.,

melyet az

első magyar kir. szab.

OSZTÁLY-SORSJÁTÉKNÁL

a résztvevők okvetlenül megnyernek.

Az alulírott

főelárusító cég

meg van bízva az ezen

MAGYAR KIR. OSZTÁLY-SORSJÁTÉKHOZ

szóló **eredeti sorsjegyek** elárusításával és ezeket a bel- és külföld minden irányában a hivatalosan megállapított árak mellett küldi szét.

Egész eredeti sorsjegy ft 6.—

Fél " " " 3.—

Negyed " " " 1.50

Az összeg előleges beküldése (legjobban postautalvánnyal) vagy utánvét mellett. Mindjárt a huzás után beküldjük t. ügyfeleinknek a hivatalos huzási lajstromot. A nyeremények állami ellenőrzés mellett pontosan kifizettetnek. Miután a huzás már

folyó évi november hó 11-én és 12-én tartatik meg, kérjük rendeléseiket mielőbb eszközölni a

hiteles főelárusítóknál

SZÁNTÓ és TÁRSA

Budapest, Deák Ferenc-utca 19.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz [könyvnyomdájában Debreczenben, főpostával szemben.